ΔΙΚΤΥΟ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ

Οι άνθρωποι με τα μπαλόνια

Γιώργος Κέκερης Ευαγγελία Κέκερη

Χριστίνα Νομικού Έλενα Καραγιάννη

Αθήνα 2019

Εισαγωγή

Η συνεχώς αυξανόμενη οικολογική κρίση έχει καταστήσει εμφανές ότι είναι αναγκαία η υιοθέτηση νέων αξιών όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, αλλά και τη σχέση των ανθρώπων με τη φύση. Είναι προφανές πως δεν μπορεί να συνεχιστεί η κατάσταση ηθικής ανομίας που επικρατεί, καθώς τα οικολογικά προβλήματα αυξάνονται συνεχώς με πολλαπλές επιπτώσεις κοινωνικές και οικονομικές.

Ανάμεσα στα πολλά προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η κοινωνία είναι και η κακοποίηση ζώων. Αρκετά δισεκατομμύρια ζώα κάθε χρόνο κακοποιούνται με ποικίλους τρόπους και για διάφορους λόγους από τον άνθρωπο. Πολλά είναι τα παραδείγματα κακοποίησης ζώων με σκοπό το οικονομικό όφελος, όπως για ψυχαγωγία, έρευνα, τροφή ένδυση κλπ. Παραδείγματα είναι τα άλογα κούρσας σε ιπποδρομιακά στοιχήματα, οι κυνοδρομίες, οι κυνομαχίες, οι κοκορομαχίες, η θανάτωση των ζώων για τροφή ή για τη γούνα τους, η λαθροθηρία, τα πειραματόζωα από εταιρείες καλλυντικών και φαρμακοβιομηχανίες κ.α. Όλα τα παραπάνω καθιστούν σαφές ότι χρειάζεται επαναπροσδιορισμός των ηθικών υποχρεώσεων που οφείλουν να αναλάβουν οι άνθρωποι απέναντι στα μη ανθρώπινα όντα του πλανήτη.

Ανάμεσα στις διάφορες περιπτώσεις κακοποίησης ζώων, αν εστιάσουμε στα ζώα συντροφιάς διαπιστώνουμε ότι έχει δημιουργηθεί τεράστιο πρόβλημα, καθώς στην Ελλάδα ολοένα αυξάνεται ο αριθμός των εγκαταλελειμμένων ζώων. Τα ζώα αυτά όμως δεν έχουν πιθανότητες να επιβιώσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα, αφού οι κίνδυνοι είναι πολλοί. Η έλλειψη σίτισης, η εσκεμμένη δηλητηρίαση (φόλες), τα τροχαία ατυχήματα, οι ασθένειες, οι κακοποιήσεις είναι οι πιο συχνοί κίνδυνοι που οδηγούν στο θάνατο τα αδέσποτα ζώα. Η οικονομική κρίση είναι ένας λόγος εγκατάλειψης, αλλά σημαντικότερη αιτία είναι η κρίση αξιών και όχι η έλλειψη χρημάτων.

Δυστυχώς, από πολλούς τα ζώα αντιμετωπίζονται σαν αντικείμενα, σαν παιχνίδια που μπορεί κάποιος να παραγγείλει, να αγοράσει, να παίξει μαζί τους και όταν τα βαρεθεί, να τα εγκαταλείψει. Η αγορά ζώων από τα pet shops δηλώνει αυτή τη λανθασμένη αντίληψη της καταναλωτικής κοινωνίας, που αντιμετωπίζει τα ζώα σαν καταναλωτικό προϊόν. Τα ζώα όμως είναι ζωντανά και συναισθανόμενα πλάσματα.

Ένα άλλο επίσης σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα είναι η κακοποίηση των ζώων συντροφιάς και όχι μόνο. Τους πρώτους εννέα μήνες του 2016, συνελήφθησαν 156 άτομα για κακοποίηση, βασανισμό ή θανάτωση ζώων από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, ενώ κατηγορήθηκαν αλλά 553 και σχηματίστηκαν περισσότερες από 940 δικογραφίες για τα συγκεκριμένα αδικήματα (https://www.zoosos.gr, 2016). Το ίδιο χρονικό διάστημα οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας κλήθηκαν να διαχειριστούν 1.060 καταγγελίες. Πρόκειται για περιπτώσεις παθητικής κακοποίησης, π.χ. κάποιο ζώο, συνήθως συντροφιάς, εκτεθειμένο σε ένα μικρό χώρο κάτω από άσχημες καιρικές συνθήκες και χωρίς τροφή ή υποθέσεις ενεργητικής κακοποίησης, με τα ζώα να γίνονται θύματα φρικτής βιαιοπραγίας. Σύμφωνα με δημοσίευμα το 2018 τα περιστατικά βασανισμού ζώων συντροφιάς έχει παρουσιάζουν αύξηση πάνω από 34,6% σε σχέση με το 2016. Συμφωνα με αρμόδιες πηγές ενώ στο παρελθόν πολλοί πολίτες δεν προχωρούσαν σε καταγγελία, τώρα αρκετοί απευθύνονται στις Αρχές για οτιδήποτε "ύποπτο" πέσει στην αντίληψή τους. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ. το 2017 έγιναν

2.973 καταγγελίες και για τις 1.531 από αυτές σχηματίστηκε δικογραφία. (https://greenagenda.gr , 2018).

Ιδιαίτερη προσοχή και μέριμνα χρειάζεται η κακοποίηση ζώων από παιδιά, καθώς αναδεικνύονται όλο και περισσότερα στοιχεία ότι η παιδική βιαιότητα απέναντι στα ζώα συχνά υποδηλώνει πως κάποιο πρόβλημα υπάρχει στη ζωή του παιδιού, ενώ αποτελεί προειδοποίηση μελλοντικών βίαιων πράξεων ενάντια σε ανθρώπους (https://www.minedu.gov.gr/ 2017, https://www.iatronet.grl 2013). Σε σχετική έρευνα τα παιδιά επισήμαναν, σε συντριπτική πλειοψηφία, την αξία της εκπαίδευσης, παρά την τιμωρία (Paul, 1993). Σύμφωνα με τις προτάσεις των ίδιων των παιδιών: 'Καλλιεργήστε τη συμπόνια στα παιδιά', 'δείξτε στα παιδιά ότι τα ζώα ζουν κι αναπνέουν όπως εμείς', 'βοηθήστε μας να καταλάβουμε τα ζώα', 'διδάξτε μας μαθήματα πώς να φροντίζουμε τα ζώα', 'πείτε ότι τα ζώα είναι σαν τους ανθρώπους' (https://www.iatronet.grl 2013).

Ωστόσο, προφανώς δεν είναι ανάμεσα στις προτεραιότητες της κοινωνίας μας να μαθαίνουν τα παιδιά να σέβονται τα ζώα, τα οποία αντιμετωπίζονται σαν παιχνίδια και στην επαρχία σαν εργαλεία. Μετά από τα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης ζώων συντροφιάς που έχουν δει το φως της δημοσιότητας, αναδεικνύεται έντονα η ανάγκη καλλιέργειας φιλοζωικών αξιών στα παιδιά και όλη την κοινωνία.

Έρευνες έχουν δείξει ότι η εκπαίδευση στη μέριμνα των ζώων αναπτύσσει στα παιδιά την υπευθυνότητα, την ικανότητα επικοινωνίας, το σεβασμό στην αξία της ζωής, την ανεκτικότητα στο "άλλο" (ζητούμενα στην εποχή μας), καθώς και ότι βοηθάει στην ανάπτυξη της αυτοσυνείδησης και της αυτοεικόνας τους. Αν αυτές είναι οι εκπαιδευτικές αξίες μιας τέτοιας διαδικασίας, οι περιβαλλοντικές αξίες θα πρέπει να εστιάζουν στη μετατόπιση της σκέψης των παιδιών από "ανθρωποκεντρική"που είναι σήμερα, σε περιοσσότερο "βιοκεντρική", που είναι ζητούμενη και βασική προϋπόθεση για μια πιο περιβαλλοντικά ορθή θεώρηση του κόσμου (Σουβατζή & Γκόλιου, 2001).

Για να βελτιωθεί η κατάσταση απαιτείται από το νηπιαγωγείο και σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, τα παιδιά να προσανατολίζονται σε δράσεις που θα καλλιεργούν την αγάπη και τον σεβασμό στα άλλα είδη ζωής, θα αναγνωρίζουν τις υποχρεώσεις του ανθρώπου προς αυτά..

Το Δίκτυο Τέχνης και Δράσης- Οι άνθρωποι με τα μπαλόνια προτείνει το πρόγραμμα «Ομάδα Δράσης Μαθητών για την προστασία των ζώων», με σκοπό να ενισχυθούν οι μηχανισμοί πρόληψης κακοποίησης και εγκατάλειψης των ζώων. Βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι οι μαθητές/τριες:

Να ευαισθητοποιηθούν και να εκφράσουν συναισθήματα για τα ζώα συντροφιάς αναπτύσσοντας την ενσυναίσθηση.

Να διακρίνουν τα ζώα σε δεσποζόμενα και αδέσποτα και να αναφέρουν τα αίτια της ύπαρξης των αδέσποτων.

Να κατονομάζουν τις συνέπειες της ύπαρξης των αδέσποτων ζώων.

Να συνειδητοποιήσουν τις υποχρεώσεις των ανθρώπων απέναντι στα ζώα συντροφιάς

Να προτείνουν τρόπους αντιμετώπισης της εγκατάλειψης και κακοποίησης των ζώων συντροφιάς.

Να καλλιεργήσουν δεξιότητες ώστε να αναλάβουν δράσεις ενημέρωσης της σχολικής και τοπικής κοινότητας για την πρόληψη της εγκατάλειψης ζώων, για την προστασία των αδέσποτων της περιοχής, καθώς και για την προώθηση υιοθεσιών μέσω φιλοζωικών σωματείων.

Εκτός από τις δραστηριότητες στην τάξη, προτείνεται οι μαθητές να αναζητήσουν τους φορείς της περιοχής τους που θα τους υποστηρίξουν στην επιτυχία του προγράμματος (φιλοζωικές οργανώσεις, δήμος, ΜΚΟ, επαγγελματίες), να αναπτύξουν συνεργασίες, να οργανώσουν ομιλίες και παρουσιάσεις, να δημιουργήσουν αφίσες ενημέρωσης και να προτείνουν στην κοινότητα και την τοπική αυτοδιοίκηση δράσεις για την προστασία των αδέσποτων.

Ο ρόλος του Δικτύου Τέχνης και Δράσης θα είναι υποστηρικτικός προς τους εκπαιδευτικούw και τους μαθητές με τη διοργάνωση σεμιναρίων, ομιλιών και εργαστηρίων σε συνεργασία με διάφορους φορείς. Επίσης, θα γίνεται ανάρτηση των εργασιών και των δράσεων των σχολείων στο σχετικό ιστολόγιο του Δικτύου http://drasimathitwn.blogspot.gr/, με σκοπό τη διάχυση των καλών πρακτικών. Στόχος μας να υπερβεί το σχετικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα των σχολείων το στάδιο της απλής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και να δημιουργηθούν ενεργά Φιλόζωα Σχολεία που θα συνδεθεί με την τοπική κοινότητα και θα αναλάβουν δράσεις για την προστασία των ζώων.

Η πρώτη ημερίδα του Δικτύου μας, «Ομάδα Δράσης Μαθητών για την προστασία των ζώων» πραγματοποιήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2017 σε συνεργασία με το Ράλλειο Γυμνάσιο και Λύκειο Πειραιά http://drasimathitwn.blogspot.com/2017/02/1.html. Ενώ η δεύτερη ημερίδα πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το 7^{ο} Δημοτικό Σχολείο Αγίου Δημητρίου στις 20 Μαΐου 2017 http://drasimathitwn.blogspot.com/2017/05/m.html

Περισσότερες πληροφορίες για το Δίκτυο Τέχνης και Δράσης στη σχετική ιστοσελίδα http://balloonartpeople.blogspot.gr/

Καλούμε λοιπόν εκπαιδευτικούς με τους μαθητές τους να αναλάβουν πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης σε σχέση με τις υποχρεώσεις μας απέναντι στα ζώα συντροφιάς.

Βιβλιογραφικές αναφορές

https://greenagenda.gr/%CF%83%CE%B5%CE%AD%CE%BE%CE%B1%CF%81%CF%83%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC%CE%BA%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82/, ανασύρθηκε 15 Μαΐου 2019.

https://www.zoosos.gr/940-dikografies-gia-dolofonies-kai-basanismo-zoon-mono-proto-9mino-tou-2016/#axzz5rfJL7rYc, ανασύρθηκε 10 Νοεμβρίου 2016

https://www.iatronet.gr/ygeia/paidiatriki/article/23692/kakopoiisi-zwwn-apo-paidia-mia-epikindyni-synitheia.html, ανασύρθηκε 21 Δεκεμβρίου 2016

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/29_01_17episkopisi_kyriaki.pdf ανασύρθηκε 31 Ιανουαρίου 2017

Τα θέματα των ζώων συντροφιάς στη σχολική αίθουσα

1η Δραστηριότητα: Καταιγισμός ιδεών- Τα ζώα γύρω μας

Ποια ζώα βλέπουμε στη γειτονιά μας: Οι μαθητές για 3 λεπτά λένε όσα ζώα βλέπουν καθημερινά στη γειτονιά τους, στον δρόμο προς το σχολείο, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή. Ο/ η εκπαιδευτικός ή ένας/μία μαθητής/τρια τα γράφει στον πίνακα χωρίς κανένα σχόλιο.

Στη συνέχεια τα ομαδοποιούν και οι ομάδες που θα σχηματιστούν μπορεί να είναι: Ζώα οικόσιτα, ζώα συντροφιάς (δεσποζόμενα και αδέσποτα), άλλα ζώα που ζουν στην περιοχή.

Αρχίζοντας να προσεγγίζουν για να γνωρίσουν καλύτερα αυτές τις ομάδες ζώων μία πρόταση είναι να αρχίσουν από τα ζώα που είναι φίλοι τους, τα ζώα που έχουν στο σπίτι τους.

2η Δραστηριότητα: Οι φίλοι μας τα ζώα.

Ευαισθητοποίηση μέσω έργων τέχνης και κειμένων

Οι μαθητές παρατηρούν έργα τέχνης με θέμα ζώα συντροφιάς. Παρατηρώντας προσεκτικά προσπαθούν να περιγράψουν το περιβάλλον που απεικονίζει ο κάθε πίνακας, τους ήρωες, τα συναισθήματα των ηρώων καθώς και τα συναισθήματα που προκαλούν οι πίνακες στα παιδιά. Το έργο τέχνης μπορεί να συνδεθεί με τις εμπειρίες των μαθητών. Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να κάνουν υποθέσεις και να δίνουν ερμηνείες στηριζόμενοι/ες σε στοιχεία που εντοπίζουν στα ίδια τα έργα.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης με αφορμή ένα έργο τέχνης η/ο εκπαιδευτικός δίνει έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων έτσι ώστε οι μαθητές: • Να παρατηρούν. • Να αισθάνονται. • Να αναρωτιούνται. • Να είναι περίεργοι. • Να θέτουν ερωτήσεις. • Να δίνουν ερμηνείες και να προβαίνουν σε υποθέσεις στηριζόμενοι σε απτά στοιχεία. • Να κάνουν συνδέσεις με αυτά που ήδη γνωρίζουν. • Να καταλήγουν σε συμπεράσματα. (Μοσχοβάκη και Καραγγελίδου, 2014).

Οι μαθητές παρατηρώντας τον κάθε πίνακα και μετά τη συζήτηση μπορούν να συνθέσουν μια δική τους σχετική ιστορία. Κάθονται σε κύκλο, επιλέγουν ένα έργο τέχνης και αρχίζουν να διηγούνται μια ιστορία. Μια φορά κι έναν καιρό ήταν….

Συνεχίζει το διπλανό παιδί και μιλώντας όλα τα παιδιά στον κύκλο φτιάχνουν τη δική τους ιστορία. Στη συνέχεια μπορούν να τη δραματοποιήσουν ή να την ζωγραφίσουν.

Ενδεικτικά μπορούν να παρατηρήσουν τους παρακάτω πίνακες.

Emilie Munier (1840 – 1895)
Ο Emilie Munier ζωγράφισε και παρουσίασε μια σειρά από πίνακες με παιδιά και σκυλάκια ή γατάκια, μια πολύ πετυχημένη συλλογή που χρησιμοποιήθηκε και για διαφημιστικές αφίσες.

Emile Munier-Playing with the kitten,1893

Mary Cassatt-Sara holding a cat. **Mary Cassatt (1844 – 1926)** Ήταν Αμερικανίδα ζωγράφος και χαράκτης που έζησε μεγάλο μέρος της ζωής της στη Γαλλία και ανήκει στους ιμπρεσιονιστές.

Mary Cassatt, Sara in a Large Flowered Hat Looking Right Holding Her Dog

Arthur John Elsley (1860 – 1952)
Ο Arthur John Elsley ήταν Άγγλος ζωγράφος της βικτωριανής εποχής και αποτυπώνει με μοναδικό τρόπο ειδυλλιακές σκηνές της καθημερινής ζωής με παιδιά και τα κατοικίδια ζώα τους.

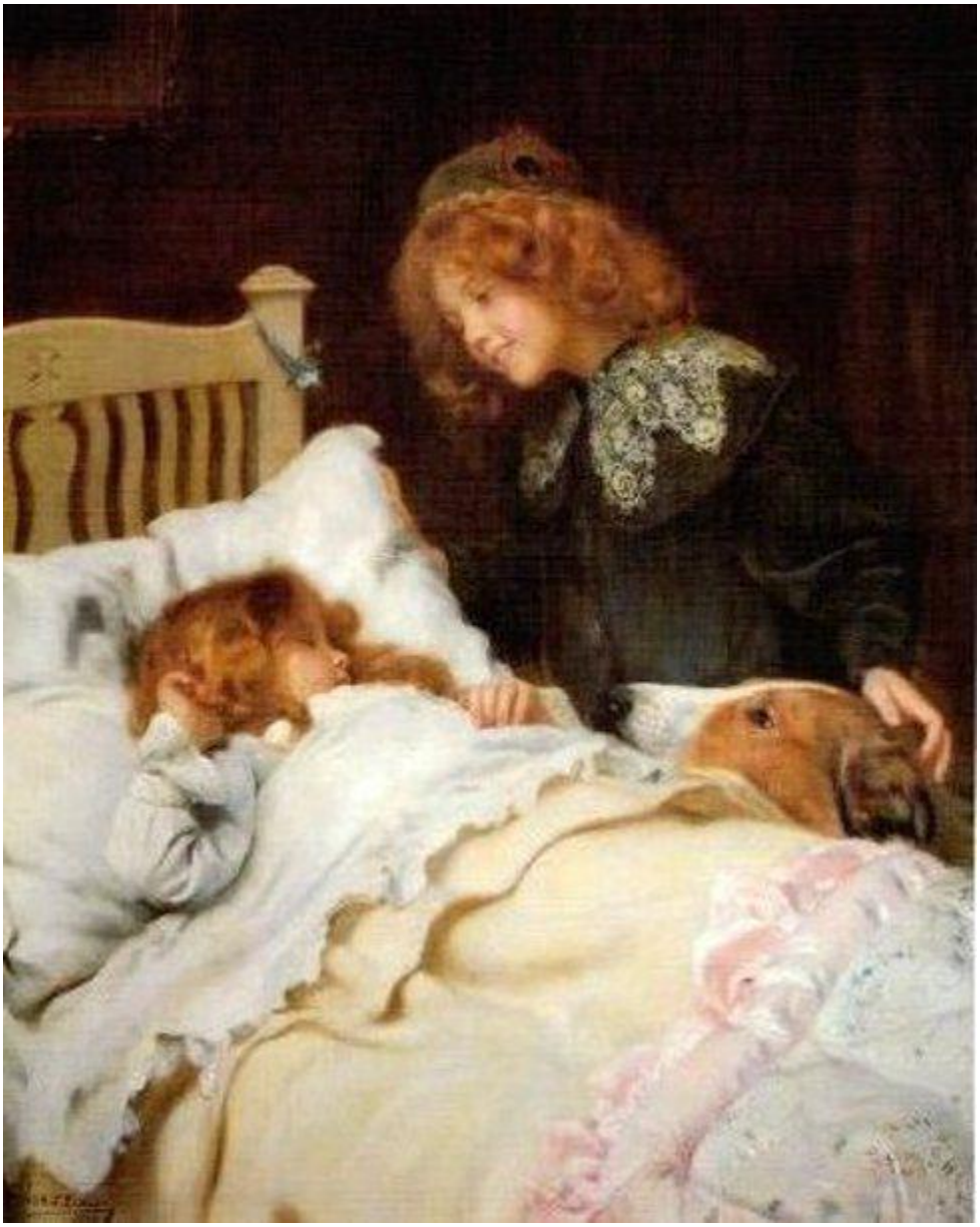

Arthur John Esley-Wake up its Christmas

Arthur John Esley-Hide seek

Briton Riviere, Sympathy

Sympathy, 1877 - Briton Riviere

Αξιοποιούμε κείμενα από την ύλη των μαθημάτων προκειμένου να αναειχθεί διαχρονικά η σχέση του ανθρώπου με τα ζώα συντροφιάς. Για παράδειγμα τα παιδιά διαβάζουν και συζητούν με βάση τα κείμενα:

Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Ε΄& Στ΄ τάξεων Δημοτικού

[Ένας σκύλος σωτήρας] Τζακ Λόντον
http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-E111/322/2157,7830/

Ιστορία Γ΄ τάξης Δημοτικού: Ενότητα 6. Οι περιπέτειες τους Οδυσσέα: Ο Οδυσσέας στην Ιθάκη

http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-C103/737/4824,21992/

Τέλος, τα παιδιά φέρνουν στην τάξη φωτογραφίες με τα δικά τους κατοικίδια και δημιουργείται ο τοίχος των φίλων.

Βιβλιογραφική αναφορά

Μοσχοβάκη Ε. & Καραγγελίδου Α. (2014), (επιμ). Εισαγωγή της Τέχνης στην Εκπαίδευση. Χίος. Ανασύρθηκε 20 Μαρτίου 2019 από
http://vaigaiou.pde.sch.gr/symnip47/simiosisseminarion/ArtEducation.pdf

Οι παραπάνω πίνακες ανασύρθηκαν 30 Δεκεμβρίου 2018, από την ιστοσελίδα https://www.elniplex.com/ Ημερολόγιο από πίνακες ζωγραφικής για την Ημέρα των Ζώων, Δ. Πουρή, 2013

3η Δραστηριότητα: Πώς νιώθουν τα ζώα;

Αξιοποιώντας πίνακες ζωγραφικής ή φωτογραφίες από το διαδίκτυο ή από τον τοίχο των φίλων, οι μαθητές παρατηρώντας προσεκτικά προσπαθούν να κατανοήσουν πώς αισθάνονται τα ζώα.

Συγκεκριμένα χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα παρατηρεί μία εικόνα. Ειδικότερα τα παιδιά παρατηρεί το πρόσωπο και το σώμα του κάθε ζώου και προσπαθούν να μαντέψουν πώς αισθάνεται. Στη συνέχεια, μετά από συζήτηση, η ομάδα δημιουργεί την ιστορία του ζώου την οποία γράφει σε χαρτί, ζωγραφίζει σαν κόμικ ή δραματοποιεί. Οι ιστορίες παρουσιάζονται στην ολομέλεια, μία-μία και όσοι παρακολουθούν προσπαθούν να μαντέψουν ποια εικόνα αφορά.

Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες μπορούν να δημιουργήσουν στην τάξη ένα κολλάζ (ζωγραφιές, φωτογραφίες, εικόνες από περιοδικά ή το διαδίκτυο) με εικόνες ζώων συντροφιάς και σε κάθε εικόνα να γράψουν πώς αισθάνονται ή ακόμα και τι μπορεί να σκέφτονται τα ζώα που απεικονίζονται.

4η Δραστηριότητα: Πώς διαλέγω κατοικίδιο; Ποια ζώα είναι για το σπίτι

Οι μαθητές διαβάζουν τα παρακάτω κείμενα της Πανελλαδικής Φιλοζωικής και Περιβαλλοντικής Ομοσπονδίας και ακολουθεί συζήτηση και προβληματισμός

Ανεξέλεγκτες οι πωλήσεις ζώων στα pet shops

«Όπως ίσως θα γνωρίζετε, τα καταστήματα πώλησης ζώων, ωθούμενα από καθαρά και μόνο οικονομικό κίνητρο, έχουν μετατρέψει πολλά ζώα και δη και άγριας πανίδας σε εμπορεύματα όπως π.χ. ερπετά, μινκ, άγρια πουλιά, σκιουράκια, αμφίβια, κ.λπ. Αυτά τα ζώα δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θεωρούνται κατοικίδια εφόσον ***δεν ζουν σύμφωνα με το ρυθμό και τις συνθήκες ζωής και ελευθερίας που αντιστοιχούν στο είδος τους****. Κάτι τέτοιο έχει σαν αποτέλεσμα τα ζώα αυτά αφενός μεν να διαβιούν σε συνθήκες αιχμαλωσίας, και άρα ατέρμονης δυστυχίας, αφετέρου δε να έχουν ένα μειωμένο προσδόκιμο ζωής. Σύμφωνα με σχετικές έρευνες, τα ζώα που ζουν σ' ένα αποστερημένο από ερεθίσματα περιβάλλον, αδρανούν και πεθαίνουν σε νεαρότερη ηλικία.* Πανελλαδική Φιλοζωική και Περιβαλλοντική Ομοσπονδία (https://pfpo.gr/ane%CE%BE%CE%B5%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%84%CE%B5%CF%83-%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CF%89%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%83-%CE%B6%CF%89%CF%89%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B1-pet-shops/)

Απευθυνόμενη προς τον κόσμο, η πρόεδρος της Πανελλαδικής Φιλοζωικής Ομοσπονδίας τον καλεί να στραφεί στις υιοθετήσεις αδέσποτων

«Είναι παγκόσμιο αίτημα του φιλοζωικού κινήματος να μην πωλούνται τα ζώα σαν αντικείμενα. Είναι ζήτημα ηθικής τάξης. Δεν γίνεται να τοποθετούνται τα ζώα στη βιτρίνα σαν να θέλει να αγοράσει ο άλλος ένα ρούχο ή ένα ζευγάρι παπούτσια, όπου θα επιλέγει μεταξύ του ενός και του άλλου. Το τέλος στις πωλήσεις ζώων συντροφιάς από τα pet shops θα συμβάλει πάρα πολύ στον περιορισμό των αδέσποτων ζώων. Είναι άγνωστο τι γίνονται τα ζώα που δεν πουλιούνται. Επιπλέον, τα ζώα αυτά κατά κύριο λόγο εισάγονται και εκτρέφονται σε άθλιες συνθήκες. Τα θηλυκά ζώα αντιμετωπίζονται κυριολεκτικά σαν μηχανές παραγωγής κουταβιών σε όλη τους της ζωή. Τα ζώα, καθότι καταπονημένα πεθαίνουν πρόωρα επειδή δεν εμβολιάζονται και δεν ακολουθούνται οι κτηνιατρικές οδηγίες, εμφανίζονται συχνά μυοσκελετικά προβλήματα και είναι πολύ ευάλωτα στις ασθένειες… Κάθε χρόνο το πρόβλημα γίνεται μεγαλύτερο με τα αδέσποτα ζώα. Τα αδέσποτα ζώα όμως, καθότι γονιδιακά περιλαμβάνονται πολλές ράτσες, είναι σε αφάνταστο βαθμό πιο έξυπνα, κοινωνικοποιημένα και φιλικά από ένα ζώο ράτσας που γεννήθηκε και σε ένα κλουβί και μεταφέρθηκε μετά σε ένα pet shop" Συνέντευξη της Νατάσας Μπομπολάκη, πρόεδρος της Πανελλαδικής Φιλοζωικής Ομοσπονδίας http://ecopress.gr/?p=16849

Στη συνέχεια ακολουθεί προβληματισμός και συζήτηση γύρω από τα θέματα που αναφέρονται στα δύο κείμενα. Τίθενται ερωτήσεις για το πώς αισθάνονται τα ζώα στη βιτρίνα των καταστημάτων, πώς βρέθηκαν εκεί; Από πού μπορούμε να υιοθετήσουμε ένα ζώο συντροφιάς και να βοηθήσουμε ουσιαστικά ένα ζώο;

Τέλος, οι μαθητές/τριες με την υποστήριξη του/της εκπαιδευτικού δημιουργούν ένα σενάριο και παίζουν ένα παιχνίδι ρόλων με θέμα την επιλογή ζώου για υιοθεσία. Οι μαθητές αναζητούν τις εμπλεκόμενες ομάδες- ρόλους. Μπορεί να είναι τα μέλη μιας οικογένειας, καταστηματάρχες pet shops, φιλοζωικές οργανώσεις, εκπρόσωπος του Δήμου κ.α. Στη συνέχεια κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα ρόλο και προσπαθεί αναζητώντας υλικό να δομήσει τα επιχειρήματα που αντιστοιχούν στην ομάδα- ρόλο, με βάση τα οποία τεκμηριώνει τις θέσεις της ως προς την επιλογή κατοικίδιου.

5η Δραστηριότητα: Δεσποζόμενα και αδέσποτα ζώα συντροφιάς:

Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες διαβάζουν το παρακάτω κείμενο και κάθε ομάδα παρουσιάζει μία από τις τέσσερις κατηγορίες, εμπλουτίζοντας την παρουσίαση με προσωπικές εμπειρίες και ιστορίες ζώων που γνωρίζουν από κάθε κατηγορία.

«**1. Ζώο συντροφιάς** είναι κάθε ζώο, που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς.

2. Ως ζώα συντροφιάς θεωρούνται και οι σκύλοι, που χρησιμοποιούνται για το κυνήγι, τη φύλαξη ποιμνίων, τη φύλαξη χώρων, την παροχή βοήθειας και προστασίας ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας

3. Δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς είναι κάθε μη άγριο ζώο, που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδιοκτήτη, κατόχου, συνοδού ή φύλακά του.

4. Αδέσποτο ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο συντροφιάς, το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη, του κατόχου, του συνοδού ή του φύλακά του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και τον έλεγχό τους. Οι κυνηγετικοί και σκύλοι φύλαξης ποιμνίων, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, κατά τη διάρκεια του κυνηγιού, της εκ-παίδευσής τους, της φύλαξης του ποίμνιου, της έρευνας και της διάσωσης, δεν θεωρούνται αδέσποτα ζώα (ΝΟΜΟΣ 4039/2012 ΦΕΚ Α΄ 15, όπως τροποποιήθηκεΝ. 4235/2014 ΦΕΚ Α΄32) » ,

Πιθανές ερωτήσεις προς συζήτηση: «Γνωρίζετε ποια ζώα λέγονται αδέσποτα;», «Τι νομίζετε ότι σημαίνει αυτή η λέξη;», «Έχετε δει κάποιο αδέσποτο;», «Πού φαντάζεστε ότι ζουν;», «Τι τρώνε;», «Νομίζετε ότι έχουν προβλήματα;» «Για ποιο λόγο φαντάζεστε ότι υπάρχουν αδέσποτα ζώα στους δρόμους;», « Ποιες είναι οι αιτίες;», «Φταίνε τα ζώα που βρέθηκαν στους δρόμους ή κάποιος άλλος;» Άλλες ερωτήσεις για συζήτηση και ευαισθητοποίηση θα μπορούσαν να είναι:

«Εάν μπορούσες να είσαι ένα ζώο συντροφιάς, ποιο ζώο θα ήσουν και γιατί; Να περιγράψεις μία περίπτωση στην οποία έσωσες ένα ζώο. Να γράψεις ένα κείμενο για κάτι ωραίο που έκανες με ή για κάποιο ζώο. Να εξηγήσεις γιατί είναι σημαντικό να στειρώσεις το κατοικίδιό σου. Να περιγράψεις μερικούς από τους τρόπους με τους οποίους προσέχεις το κατοικίδιό σου».

6η Δραστηριότητα: <u>Εκπαιδεύοντας υπεύθυνους κηδεμόνες</u>

Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και συγκεντρώνουν πληροφορίες για την φροντίδα των ζώων, εμβολιασμό, διατροφή, καθαριότητα, περιποίηση, εκπαίδευση. Μαθαίνουν για τη συμβίωση με τα ζώα και την ευθύνη που συνοδεύει την υιοθέτηση ενός κατοικίδιου.

Αναζητούν τοπικούς φορείς, κτηνίατρο, φιλοζωική κ.α. προκειμένου να πάρουν συνεντεύξεις και να συλλέξουν τις πληροφορίες που θέλουν. Δημιουργούν με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού ένα ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε ειδικούς από τους οποίους μπορούν να συλλέξουν πληροφορίες για όλα τα παραπάνω. Στη συνέχεια δημιουργούν το βιβλίο- οδηγό υπεύθυνης υιοθεσίας που μπορούν να αναρτήσουν στο ιστολόγιο του σχολείου ή να φτιάξουν σε μικρά χειροποίητα βιβλιαράκια και να χαρίσουν στους συμμαθητές και στους γονείς τους.

7η Δραστηριότητα: Τα Δικαιώματα των ζώων

Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες διαβάζουν την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Ζώων.

Το κείμενο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων των Ζώων υιοθετήθηκε από την Διεθνή Ένωση Δικαιωμάτων των Ζώων και άλλες οργανώσεις στα πλαίσια διεθνούς συνάντησης, με θέμα τα δικαιώματα των ζώων η οποία έλαβε χώρα στο Λονδίνο τον Σεπτέμβριο του 1977. Η Διακήρυξη υπογράφηκε στο Παρίσι τον Οκτώβριο του 1978.

Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Ζώων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ζωή είναι ενιαία, ότι όλα τα είδη έχουν κοινή καταγωγή και διαφοροποιούνται υπό το νόμο της εξέλιξης των ειδών, λαμβάνοντας υπόψη ότι όλα τα ζωντανά όντα έχουν φυσικά δικαιώματα και κάθε ζώο με νευρικό σύστημα έχει συγκεκριμένα δικαιώματα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η περιφρόνηση ή και απλή άγνοια αυτών των φυσικών δικαιωμάτων είναι επιζήμια για την φύση και επιτρέπει στους ανθρώπους να διαπράτουν εγκλήματα εναντίον των ζώων, δεδομένου ότι η συνύπαρξη των ειδών, προϋποθέτει την αναγνώριση εκ μέρους του ανθρωπίνου είδους, του δικαιώματος στη ζωή και των υπολοίπων ζώων και δεδομένου ότι ο σεβασμός των ζώων από τους ανθρώπους είναι αδιαχώριστος με τον αντίστοιχο σεβασμό ανθρώπου προς άνθρωπο, διακηρύσσεται ότι:

Άρθρο 1
1. Όλα τα ζώα γεννιούνται με ίσα δικαιώματα στη ζωή και στη δυνατότητα ύπαρξης.

Άρθρο 2
1. Ο άνθρωπος οφείλει να σέβεται τη ζωή κάθε ζώου.
2. Ο άνθρωπος ανήκει στο ζωικό βασίλειο και δεν μπορεί να εξοντώνει ή να εκμεταλλεύεται τα άλλα είδη του ζωικού βασιλείου. Αντίθετα, οφείλει να χρησιμοποιεί τις γνώσεις του για το καλό των ζώων.
3. Κάθε ζώο δικαιούται φροντίδας, προσοχής και προστασίας από τον άνθρωπο.

Άρθρο 3
1. Κανένα ζώο δεν πρέπει να υποβάλλεται σε κακομεταχείριση ή απάνθρωπη συμπεριφορά.
2. Αν η θανάτωση ενός ζώου θεωρηθεί υποχρεωτική πρέπει να γίνει στιγμιαία, ανώδυνα και χωρίς καμιά πρόκληση αγωνίας του ζώου.

Άρθρο 4
1. Κάθε ζώο δικαιούται να ζήσει στο φυσικό του χώρο (γη, θάλασσα, αέρας) και να αναπαράγεται σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους,

2. Η στέρηση ελευθερίας του ζώου ακόμη κι αν γίνεται για μορφωτικούς σκοπούς είναι αντίθετη προς τη διακήρυξη δικαιωμάτων αυτού.

Άρθρο 5
1. Κάθε ζώο που από παράδοση θεωρείται κατοικίδιο δικαιούται να ζήσει με το ρυθμό και τις συνθήκες ζωής και ελευθερίας που αντιστοιχούν στο είδος του.
2. Η διαφοροποίηση αυτών των συνθηκών από τον άνθρωπο έχει σκοπούς κερδοσκοπικούς και είναι αντίθετη προς τη διακήρυξη.

Άρθρο 6
1. Κάθε ζώο που αποτελεί σύντροφο του ανθρώπου έχει δικαίωμα διάρκειας ζωής ανάλογης με τη φυσική του μακροβιότητα.
2. Η εγκατάλειψη ενός ζώου θεωρείται πράξη απάνθρωπη και εξευτελιστική.

Άρθρο 7
1. Αναφορικά με τα ζώα που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον άνθρωπο, η διάρκεια και η ένταση δουλειάς πρέπει να είναι σε λογικά πλαίσια, η διατροφή τους ικανοποιητική και η ανάπαυσή τους υποχρεωτική.

Άρθρο 8
1. Οποιοσδήποτε πειραματισμός πάνω στα ζώα, ιατρικός, επιστημονικός, κλπ. αντιτίθεται προς τα δικαιώματα των ζώων, εφόσον προκαλεί πόνο σωματικό ή ψυχικό.
2. Πρέπει να επιδιώκεται η αντικατάσταση του πειραματισμού πάνω στα ζώα από άλλες υπάρχουσες τεχνικές.

Άρθρο 9
1. Τα ζώα που εκτρέφονται για τη διατροφή του ανθρώπου πρέπει να στεγάζονται, να τρέφονται, να μετακινούνται και να θανατώνονται χωρίς πρόκληση πόνου και αγωνίας.

Άρθρο 10
1. Απαγορεύεται η εκμετάλλευση των ζώων για τη διασκέδαση των ανθρώπων.
2. Η έκθεση ζώου και τα θεάματα που χρησιμοποιούν ζώα αποτελούν καταστρατήγηση της αξιοπρέπειας και του σεβασμού προς τη ζωή του ζώου.

Άρθρο 11
1. Κάθε πράξη που χωρίς λόγο προκαλεί θάνατο ζώου είναι βιοκτονία, είναι έγκλημα απέναντι στη ζωή.

Άρθρο 12
1. Κάθε πράξη που προκαλεί θάνατο μεγάλου αριθμού άγριων ζώων αποτελεί «γενοκτονία», έγκλημα απέναντι στο είδος.
2. Η μόλυνση και οποιαδήποτε καταστροφή του φυσικού μας περιβάλλοντος οδηγούν στη γενοκτονία.

Άρθρο 13
1. Σεβασμός επιβάλλεται ακόμη και στο νεκρό ζώο.

2. Κάθε σκηνή βίας στην τηλεόραση και το σινεμά, με θύματα ζώα πρέπει να απαγορευτεί και μόνο οι σκηνές που έχουν σκοπό να ενημερώσουν για τα δικαιώματα των ζώων οφείλουν να προβάλλονται.

Άρθρο 14
1. Οι οργανισμοί προστασίας και προάσπισης των ζώων πρέπει να αντιπροσωπεύονται από κάθε κυβέρνηση.
2. Τα δικαιώματα του ζώου πρέπει να κατοχυρωθούν απ' τους νόμους, όπως ακριβώς και τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Διεθνής Ένωση Δικαιωμάτων των Ζώων, Παρίσι 1978

Φύλλο εργασίας

Ημερομηνία:……

Όνομα ομάδας……:……

Τα Δικαιώματα- οι ανάγκες των ζώων

Με βάση τα όσα διαβάσαμε και συζητήσαμε σήμερα μπορείτε να καταγράψετε ή να ζωγραφίσετε τέσσερις από τις βασικές ανάγκες – δικαιώματα των ζώων συντροφιάς;

Σε δύο στήλες να γράψετε και να συγκρίνετε τις ανάγκες ενός ζώου με τις δικές σας ανάγκες· έπειτα, να συνάγετε συμπεράσματα από αυτό.

Οι ανάγκες μου	Οι ανάγκες ενός ζώου συντροφιάς

Πιστεύετε ότι γίνονται σεβαστά αυτά τα δικαιώματα- ανάγκες των ζώων συντροφιάς σήμερα;

……
……
……

Ποια δικαιώματα των ζώων συντροφιάς καταπατούνται όταν εγκαταλείπονται ή κακοποιούνται;

……
……
……

Τι θα να κάνουμε ως άτομο, ως οικογένεια, ως σχολείο, ως κοινωνία για να υπερασπιστούμε τα δικαιώματα των ζώων συντροφιάς;
……
……
……

8η Δραστηριότητα: Όλοι μαζί θα ακουστούμε πιο πολύ

Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες συζητούν το θέμα: **Εσείς τι θα θέλατε να πείτε στον κόσμο για τα ζώα γύρω μας;** Ποιο είναι το δικό σας μήνυμα προς αυτούς που τα φροντίζουν και τα προστατεύουν; Προς αυτούς που τα χτυπούν και τα εγκαταλείπουν; Ή ακόμα προς αυτούς που τα δηλητηριάζουν;

Θα συζητήσουν μεταξύ τους και θα γράψουν κάθε ομάδα το δικό της μήνυμα σε μία ή περισσότερες αφίσες. Κάθε ομάδα φτιάχνει τις δικές της αφίσες είτε ζωγραφίζοντας στο μάθημα των εικαστικών, είτε στον υπολογιστή με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού πληροφορικής. Στη συνέχεια κολλούν τις αφίσες στο σχολείο και στη γειτονιά, τις αναρτούν ακόμα και σε ιστοσελίδες για να ταξιδέψει το μήνυμά τους στο διαδίκτυο.

9η Δραστηριότητα: Συνεργασία με φορείς

Τα παιδιά επικοινωνούν με τη δημοτική αρχή. Δημιουργούν σχετικό ερωτηματολόγιο και επισκέπτονται το δημαρχείο προκειμένου να μάθουν από τον δήμαρχο ή άλλον υπεύθυνο για το φιλοζωικό πρόγραμμα του δήμου. Ενημερώνονται αν υπάρχει πρόγραμμα φροντίδας και στείρωσης των αδέσποτων ζώων και κάνουν τις προτάσεις τους.

Επίσης αναζητούν φιλοζωικές οργανώσεις της περιοχής, επικοινωνούν τηλεφωνικά και ζητούν πληροφορίες για τη δράση τους. Σε συνεργασία μπορούν και διοργανώνουν ημέρα υιοθεσίας και μπαζάρ ενίσχυσης των αδέσποτων της περιοχής.

10η Δραστηριότητα: Μείωση του αριθμού των αδέσποτων ζώων συντροφιάς

Αξιοποιώντας τα βήματα της Επίλυση Προβλήματος προσπαθούν οι μαθητές να διαπιστώσουν τα αίτια, τις εμπλεκόμενες ομάδες και πιθανές λύσεις σε σχέση με τον μείωση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς:

Στους μαθητές τίθεται το πρόβλημα: Ο πληθυσμός των αδέσποτων σκύλων και γατών είναι ακόμα ανησυχητικά υψηλός. Τι μπορούμε να κάνουμε ώστε να μειωθεί;

Οι μαθητές, εντοπίζουν τις εμπλεκόμενες ομάδες και αναζητούν λύσεις που θα προτείνουν. Μελετώντας το ζήτημα θα χρειαστεί να:

Αναζητήσουν τους παράγοντες, οι οποίοι συμβάλλουν στην εγκατάλειψη των ζώων συντροφιάς και την αύξηση του πληθυσμού τους • Αναζητήσουν τρόπους αντιμετώπισης του υπερπληθυσμού τους. • Αναπτύξουν μία λίστα με ερωτήσεις για να πάρουν συνεντεύξεις από επαγγελματίες της φροντίδας των ζώων σχετικά με το θέμα της εγκατάλειψης και της αύξησης του πληθυσμού αδέσποτων ζώων συντροφιάς • Δημιουργήσουν ένα σποτάκι για τις αιτίες και τους τρόπους αντιμετώπισης της εγκατάλειψης των ζώων συντροφιάς. • Βιώσουν καλοσύνη, την υπευθυνότητα, και το σεβασμού σχετικά με τα ζώα συντροφιάς.

Θα χρειαστεί να προετοιμάσουν: • Ερωτήσεις για τις συνεντεύξεις προς ειδικούς όπως υπεύθυνους δήμου ή καταφυγίων (Πόσο στοιχίζει να φιλοξενήσετε ένα αδέσποτο ζώο στις εγκαταστάσεις σας; φαγητό, ώρες προσωπικού, ιατρική φροντίδα, πληρωμή λογαριασμών, εκπαίδευση φροντιστών, επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, υλικά καθαρισμού κλπ, από πού χρηματοδοτείστε; τί θα γινόταν χωρίς τα καταφύγια ζώων; • Επικοινωνία με έναν ειδικό στη φροντίδα των ζώων στην περιοχή, ο οποίος σχετίζεται άμεσα με τα αδέσποτα ζώα (προσωπικό καταφύγιων, διευθυντές ανθρωπιστικών οργανώσεων, θεσμικούς φορείς κλπ). • Υλικά και αντικείμενα που θα χρειαστούν για την δημιουργία του σποτ, όπως βιντεοκάμερα, οθόνη, τρίποδα κλπ. • Ηλεκτρονικό υπολογιστή Προτάσεις: •Τί μπορεί να κάνει το κοινό για να βοηθήσει στην μείωση του υπερπληθυσμού των κατοικίδιων;

11η Δραστηριότητα: Αναλαμβάνοντας δράση

Οι μαθητές με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού, γονέων και πιθανόν άλλων επαγγελματιών ή μαθητών γειτονικών σχολείων (πχ ΕΠΑΛ) αναλαμβάνουν δράση

Δράσεις με τέχνη

1) Δημιουργία αφίσας ευαισθητοποίησης: Εργαστήριο δημιουργίας αφίσας και φυλλαδίου. Τα παιδιά μαθαίνουν πώς να δημιουργούν με σκοπό να τα προωθήσουν στα καταστήματα της περιοχής, σε άλλα σχολεία κ.α.

2) Κατασκευή γατόσπιτων: Απλές κατασκευές γατόσπιτων με σκοπό τα παιδιά να κατασκευάσουν τα ίδια καταφύγια στο σχολείο τους, στη γειτονιά, στις αυλές τους (π.χ. επαναχρησιμοποίηση λάστιχων αυτοκινήτων κ.α.). Μπορεί σε αυτά τα εργαστήρια να συμμετέχουν και γονείς ώστε να βοηθήσουν με τις τεχνικές τους γνώσεις ή μαθητές γειτονικών ΕΠΑΛ που έχουν καλύτερη τεχνογνωσία.

3) Κατασκευή με απλά υλικά (επαναχρησιμοποίηση παλιών σωληνώσεων), ταΐστρας και ποτίστρας για τα αδέσποτα ώστε τα παιδιά να τις τοποθετήσουν στο προαύλιο, στη γειτονιά στις αυλές τους.

4) Απλές χειροτεχνίες που αφορούν ζώα πχ: Λουρί για σκύλο, κρεβάτι για σκύλο ή γάτα, κοτσίδα για δάγκωμα, παιχνίδια γάτας. Μπορούν να οργανώσουν ένα μπαζάρ με αυτά τα αντικείμενα με σκοπό να τα διαθέσουν στις στειρώσεις της γειτονιάς ή να τα δωρίσουν σε κάποια φιλοζωική. Για το μπαζάρ μπορούν με την καθοδήγηση γονέων και εκπαιδευτικών να δημιουργήσουν απλές συνταγές μαγειρικής λιχουδιών για ζώα

Δράσεις στην κοινότητα.

1) Τα παιδιά διοργανώνουν έκθεση ζωγραφικής ή κάποια παράσταση και προσκαλούν την κοινότητα να την παρακολουθήσει

2) Ενημερώνουν τη γειτονιά προφορικά, με την αφίσα και με το φυλλάδιο πώς μπορούν να φροντίσουν τα αδέσποτα.

3) Τα παιδιά περιοδεύουν σε κεντρικά σημεία της πόλης τους και προτρέπουν τους καταστηματάρχες να φροντίσουν τα ζώα (πχ αυτούς που έχουν εστιατόρια να βγάζουν το περίσσευμα τροφής για τα ζώα και να μην το πετούν, να βάζουν δοχεία με νερό, να προσφέρουν καταφύγιο τον χειμώνα στα ζώα της γειτονιάς κ.α.)

4) Τα παιδιά βραβεύουν τους καταστηματάρχες που φροντίζουν ζωα πχ στους 3 καλύτερους κάθε χρόνο δίνουν ένα τρόπαιο ή ένα κάδρο με βραβείο

5) Τα παιδιά διοργανώνουν ένα απόγευμα πικ νικ με τους συμμαθητές τους όπου θα πάνε στο πάρκο ή την πλατεία της γειτονιάς με τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και με τα κατοικίδια τους.